

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.— Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljal na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Na vlaških tleh.

Dunaj, 26. decembra.

Na Velikem Vlaškem trajajo boji. Nemške in avstro-ogrške čete so zajuršale na obeh straneh železnice od Buzeva v Brailo prodirajoče močne ruske pozicije pri Filipesciju. Tudi v prostoru pri Romnicu Saratu smo napredovali. Število zadnje dni na Vlaškem vjetih Rusov znaša nad 5500.

Dunaj, 27. decembra.

Na Velikem Vlaškem napredujejo boji ugodno navzlic nastopu znatnih ruskih ojačenj. Ob doledenju Calmatniulu smo pridobili na prostoru. Jugozapadno od Romnicul-Sarat so čete generala von Falkenhayna v petdnevni bitki predrla močno utrjene sovr. pozicije v širini 17 km. Tu je bilo vjetih od 22. decembra 7600 vojakov, večinoma Rusov in vpljenih 27 strojnih pušk. Sovražnik je imel izredno velike izgube na mrtvih in ranjenih.

V obmejnem prostoru vzhodno in severovzhodno od Kezdivasarhela živahnije bojevanje. Sicer v visokem snegu le praske in streljanje artiljerije.

Novi veliki boji na Romunskem.

Na romunskih bojiščih so se razvili od 23. decembra sem novi veliki boji.

Na fronti med gorovjem Bodza in dolinjem tekom reke Calmatniul divja ogromna bitka, ki poteka za tam se boreče nemške in avstrijske čete povsem ugodno. Z bravuro in energijo se je tem četam že posrečilo, izbiti v ruske pozicije pri vasi Filipesci veliko vrzel ter tako prodreti sovražno fronto na jako občutljivi točki ter vreči Ruse tudi iz več sosednjih važnih postojank. Bitka, ki se je razvila v vzhodni Veliki Vlaški, naj odpre zaveznikom pot na črto ob Seretu, kjer zbirajo Rusi vse svoje sile k trdovratni obrambi.

Tudi v Dobrudži so se odigrali čez praznike važni dogodki. Združeni Nemci, Bolgari in Turki so potisnili Ruse in Romune skoro popolnoma iz te pokrajine ter so zavzeli obdonavski mesti Isa-

ceo in Tulčo. Le v kotu med Brailo in Galacom se drže Rusi še na desnem bregu Donave, kjer krije močno utrjeno mostišče Macin dohode na Brailo. Zavezniške čete so to mostišče že napadle. Šele po njega osvojitvi postane vprašanje prehoda čez Donavo zanje aktualno.

Sovražna fronta na Romunskem prebita.

Berolin, 27. decembra.

Deveta armada je v petdnevem borenju na več točkah predrla močne iz več z žico prepletene črt obstoječe, žilavo branjene ruske pozicije, ki so jugo-zapadno od Romnicul-Sarat v širini 17 kilometrov popolnoma zavzete. Tudi donavska armada je vdrla v fronto sovražnika, vzešši mu močno utrjene vasi ter ga prisilila, da se je umaknil proti severu v tam pripravljene pozicije. Boji so bili srčiti. Za uspeh se je zahvaliti energiji vodstva in najpopolnejši vdanosti čet. Sovražnikove krvave izgube so zelo velike. Razen tega je pustil od 22. decembra 7600 vjetnikov, 27 strojnih pušk in 2 metali min v rokah IX. armade. Število vjetnikov pri donavski armadi znaša 1300.

V Dobrudži so v napadu na mostišče Macin izvojevali uspehi. Zrakoplovi in letalske flotilje so delovali uspešno za sovražnikovim hrbtom proti važnim železniškim in pristaniškim napravam.

Prva faza velike bitke za dohod k Seretu, kjer se nahajajo glavne ruske obrambne pozicije, se je končala za nas zmagovito. Po petdnevem ljutem borenju so predrla naše in nemške čete rusko fronto pri Romnicul-Saratu v širini 17 km ter so prisilile Ruse k umiku. Ker je izvojevala tudi donavska armada ob Calmatniulu znatne uspehe, smemo pričakovati, da se bo sovražnik kmalu na vsej fronti umaknil, ker bi se sicer izpostavil nevarnosti objetja.

Tudi v Dobrudži se razvijajo boji povsem ugodno. Tam drži sovražnik močno utrjeno mostišče Macin, kot zadnje in edino svoje oporišče na desnem bregu Donave. Napad združenih nemških, bolgarskih in turških čet na to mostišče napreduje in vse kaže, da je tudi usoda Macina že zapečaten.

Na Romunskem vlada zadnje dni skrajno slabo vreme. Tembolj je občudovati zavezniške armade, katerih nezlomljiva energija se ne ustraši mraza, snega in blata in ki navzlic vsem vremenskim neprilikam ne dajo sovražniku niti trenutek oddiha.

Rimnicul-Sarat zavzet.

Berolin, 27. decembra.

V Velikem Vlaškem je Rimnicul-Sarat zavzet.

Dunaj, 28. decembra.

Zavezniške čete generala von Falkenhayna so Ruse pri Romnicu Saratu težko porazile. Sovražnik se je poskusil včeraj še enkrat jugozapadno in jugovzhodno od mesta ustaviti ter je izvršil več sunkov v masah, da si napravi prostora. Na več točkah smo njegove črte prebili. Sovražnik se je umaknil, v zasledovanju smo prišli preko Romnicu Sarata. Tudi na višinah severozapadno od zavzetega mesta so se Tusi umaknili pred bajejeti avstro-ogrskih in nemških čet. Včeraj smo vjeli 3000, od početka bitke pa nad 10.000 mož.

Pri Ses Mezöju in v gorovju jugovzhodno od tam boj močno narašča. Naši letalci so v tem obmejnem prostoru zbili dva sovražna Farmana ter prisilili dve drugi sovražni bojni letali, da sta pristali. Na naših pozicijah v odseku Mesticanesci je ležal ruski topovski ogenj.

Amerika Romuniji.

Iz Jassyja poročajo, da je dospelo preko Vladivostoka mnogo ameriške artiljerijske municije za romunsko armado.

Divizija srbskih „prostovoljcev“ v Dobrudži.

„Kölnische Zeitg.“ poroča: V Dobrudži je bilo vjetih več takozvanih srbskih prstovoljcev. Vodstvo divizije je res srbsko, ali pri moštvu se je pokazalo, da je sestavljeno po večini iz avstrijskih vojnih vjetnikov, ki so bili primorani, vstopiti v srbsko divizijo in so srbski voditelji grdo ravnali z njimi. Eden izmed teh vjetnikov, domobranec Anton Habe iz Črnega vrha na Kranjskem, je pripovedoval: Vjet sem bil 13. avgusta

PODLISTEK.

Vladimir Korolenko.

Brez besede.

Konec.

XXVIII.

Naša resnična povest se bliža svojemu koncu. Sčasoma, ko je Matvej že znal nekoliko jezika, je vstopil v službo velikega nemškega farmerja, ki je sam izredno močan človek, umel ceniti tudi Matvejevo moč. Tu se je Matvej navadil ravnati s stroji in že prihodnje leto mu je preskrbel Nilov službo inštruktorja v židovski koloniji. Nilov sam se je odpeljal v domovino z obljubo, da piše Matveju, ko dospo tja.

Članek v „Doubletown - Kurirju“ o koncu divjakove povesti, je ponatisnilo mnogo časopisov, osobito po deželi, kjer so zamerili Newyorčanom njih zmoto. New - yorški časopisi so ga prinesli le v suhoparnih posnetkih. Kajti takrat se je pojavilo na površju političnega življenja eno onih velikih vprašanj, ki je dvignilo vse principe ameriške politike iz globine razburjene družbe. Nekak vihar, ki je hipno pomedel s sliko „divjaka“ in s kopico še drugih znamenitosti, ki so liki metulji frfotali v solncu časnikarskega dne, dokler jih ni razpršil prvi oblak, ki se je prikazal na obzorju.

Matvej in njegovi doživljaji so bili kaj kmalu pozabljeni in niti Dyma niti Ana nista izvedela, da je prišel v Doubletown, da se je pozneje preselil v kolonijo in bil tam vpisan kot državljan ter da je celo po mučnih dvomih (misliti je moral vedno na Dymovo volitev v New-Yorku) glasoval

pri volitvah. In sčasoma se mu je spremenil celo obraz, pogled in postava. V duši so se mu pa porajale druge misli o človeštvu, o redu, o veri in življenju, o Bogu, kogar molijo vsi, četudi na različne načine, o vsem svetu in še o marsičem drugom, kar mu v Loziščih ne bi bilo nikdar prišlo na um. In marsikatera teh misli je postajala jasnejša in priljubnejša . . .

Ana je med tem še vedno stanovala v isti hiši št. 1235, le da je bila gospa vedno bolj z njo nezadovoljna. Že dvakrat ji je bila zvišala plačo, a o „hvaležnosti“ ni bilo mnogo videti. Nasprotno, Anin značaj se je vedno bolj slabšal, bila je vedno čmerikava in manjkalo ji je spoštljivosti.

„Kaj naj storim . . . ljudje utegnejo imeti prav, ko pravijo, da leži to v zraku,“ je tarnal mož stare gospe.

Ana je bila vedno slabša in slabša . . .

Dve leti po začetku te povesti sta izstopila na vogalu četrte avenije iz vlaka mestne železnice moža ter šla po ravni ulici išoč številko 1235. Eden izmed njiju je bil velik in širokopleč, s plavo brado in modrimi očmi, drugi majhen, črn in zelo gibčen z navihanimi brkami in obrito brado. Zadnji je hitel po stopnjicah navzgor ter je hotel pozvoniti, a spremljevalec ga je zadrževal.

Stal je na vrhu stopnic ter zrl po ulici. Vse je bilo tukaj tako kakor pred dvema letoma. Hiše so si bile ravnotako podobne, solnce je ravnotako obsevalo zastrte zastore na eni strani ulice in ravnotako je bila senca na drugi strani hiš . . .

Ginjeno so mu gledale oči po sledovih preteklosti. Ali ni bilo, kakor bi se prikazal za onim vogalom človek, ki prihaja bližje s težkimi, opotekajočimi se koraki, kakor bi nosil stote na nogah. Hodi in hodi in brezupno gleda hiše, ki so

si podobne kakor kaplje . . . „Vse je ostalo tukaj pri starem,“ si misli Lozinskij, „le . . . onega človeka ni več, ki je pred dvema letoma taval po tej ulici . . . Sedaj je oni človek že drugi . . .“

Zvonec je zapel po hiši, vrata so se odprla, Ana je pogledala venkaj, ter s prestrašenim krikom, kakor bi zagledala strah, zopet zaloputnila duri. Potem pokuka skozi lino in reče:

„Vi? Ali ste res, ali niste? . . .“

Tudi stara gospa je začudena sprejela tega človeka ter je komaj spoznala preprostega Loziščana v beli halji in surovih škornjih, ki je nekoč iako spoštljivo pritrdjeval njenim nazorom o ameriškem življenju in o temeljih človeške družbe. Premotila ga je pazno skozi svoja očala ter našla, da se je vsekakor v svojo škodo premenil. Res, da se ni obnašal izzivajoče in predrzno kakor mladi John, a one prijazne spoštljivosti in boječe pohlevnosti, ki je tako prijetno laskala stari gospe, tudi ni bilo več najti. Vrh tega pa je bila mnenje, da mu pristoja črna suknja kakor „svinji sedlo“.

„Sedite, prosim,“ reče nekoliko ironično. Pa na svojo jezo je občutila, da bi ji bilo vendar neprijetno, če bi pustila prišleca stati.

Saj vobče ni bila slaba, in ko ji je Ana napovedala službo, je razumela, da ima zato tehten vzrok.

* * *

Predno sta Matvej in Ana odpotovala iz New - Yorka sta se podala v pristanišče, da si ogledata, kako dospo parniki iz Evrope. In videla sta, kako je priplul, valove deleč, oceanski orjak. Privlekli so ga v pristan in po ladijnem mostičku

1916 pri Kolomeji. Rusi so me pripeljali v Kijev. Dva dni na to so nas ločili po narodnosti in Slovence, Hrvate in Srbe so spravili v Odeso. Ni-jednemu se ni povedalo, da se jih namerava po-slati na fronto. Morali smo vstopiti v rusko ar-mado. Kdor ni hotel iti, je bil tepen s palico vpricho vsega bataljona. Nekaterim jih je sam po-veljnik odštel 25. V Odesi smo šli na fronto, naj-prvo v Reni in potem v Črnovodo.

Zmaga Falkenhaynove armade.

Rusi so doživeli pri mestu Rimnicu - Sarat težek poraz ter so bili prisiljeni, zapustiti bojišče. Rimnicu - Sarat je v rokah zaveznikov, ki so v ostalem sovražniku za petami. — Tudi v Dobrudži se bliža v napadu na mostišče Macin odločitev. S predretjem pri Rimnicu in z zavzetjem Macina se bo odločila tudi usoda obeh velikih romunskih donavskih pristanišč Braile in Galaca.

Ruski neuspehi.

Berolin, 25. decembra.

V zasneženih Gozdnatih Karpatih se je to-povski ogenj v pokrajini pri Ludovi in Kirlibabi časih stopnjeval. Severno od doline Uz so Rusi zopet začeli napadati. Po ponesrečenem sunku se jim je posrečilo, ustaliti se ob višinskem grebenu Magiarosa.

Vsled operacij v Dobrudži je bil sovražnik potisnjen v severo-zapadni kot dežele. Severni breg Donave na obeh straneh Tulceje je trpel, vsled obstreljevanja naših topov.

Berolin, 26. decembra.

Ob višini Ludovi in v Gozdnatih Karpatih od časa do časa močen topovski ogenj. V dolini Ne-agri, južno od Dorne Vatre se je ponesrečil sunek ruskih šrafunskih oddelkov.

Berolin, 27. decembra.

Severo - zapadno Zalošč so pripeljali avstro-ogrske oddelke po uspešnem pohodu 34 vjetnikov in 2 strojni puški.

Protiangleške demonstracije v Petrogradu.

Preko Stockholma in Berlina poročajo: V Petrogradu so se vršili poulični nemiri, ki so bili v prvi vrsti naperjeni proti angleškemu veleposla-ništvu. Velika množica se je zbrala pred angleškim veleposlaništvom. Začetkom se je množica omeji-la na grožnje, ko pa je druhal razbila prvo okno, je množica naskočila veleposlaniško poslopje ter razbila del notranje oprave.

Bitka ob Sommi.

Berolin, 25. decembra.

V loku Wytschaete časoma močni artiljerijski boji. Pri drugih armadah ni bojevanje preseglo na-vadne mere. Noč je bila na večini odsekov mirna.

Berolin, 27. decembra.

V loku pri Ypresu in na severnem bregu Somme pri opoldan jasnemu vremenu silni topov-ski boji, ki so zvečer, ko je pričelo deževati, zo-pet ponehali. V zračnih bojih so izgubili sovražni-ki 9 letal.

je prišlo na stotine ljudi, ki so prinesli semkaj svojo boleost in upanje in pričakovanje.

Matvej je postal žalosten. Gledal je v dalji-no, kjer so valovili za lahno modrikasto meglico valovi oceana in misli so mu poletele tja v staro domovino. Občutil je neznansko pekočo boleost v svojem srcu.

Vedel je, da izvira ta bol od tod, ker se je porodilo v njem nekaj novega in je umrlo ali iz-umiralo staro. Žal mu je bilo za mnogim starim in nehote je moral misliti na Nilova in na njego-va vprašanja. Sedaj je pač imel kos zemlje in hi-šo, imel je krave in konje. Kmalu bo tudi imel ženo . . . A še nekaj je bilo, kar je bil pozabil, in to je sedaj plakalo v njegovi duši . . .

Odpeljati se . . . tja . . . nazaj, kjer mu je bila domovina in kjer je bil sedaj Nilov s svojim večnim brepenenjem . . . Ne, to ne gre: vse je bilo končano, mnogo mrtvega, ki bi se nikdar več ne oživelo in v Loziščih, v njegovi koči, žive se-daj tuji. Tu bo imel otroke in otroci teh otrok bodo pozabili celo jezik njegove domovine, kakor ona žena iz Doubletowna.

Globoko je vzdihnil in zadnjič pogledal na ocean. Solnce je zatonilo. Meglena koprena se je zgostila, zakrivajoč neskončno daljino. Nad raz-prostrto roko „Svobode“ so vzplamtele luči.

Zapuščen je obležal parnik. Dva galeba sta sfrttotala raz jambore ter plavala, zibajoč se v ve-tru, ven v soparno daljino . . .

Kakor oni, ki so nekdaj, zapuščajoč ladjo, odpluli v mislih . . . tja . . . nazaj . . . v Evropo, nesoč iz novega sveta brepenenje v staro domo-vino . . .

Berolin, 28. decembra.

Posamni odseki flandrske fronte in loka ob Sommi so ležali včasih pod močnim ognjem. De-lovanje bojnih sil v zraku je bilo zelo živahno. Nasprotnik je izgubil v boju v zraku in vsled ob-rambnega ognja 8 letal.

Boji na morju.

Dunaj, 24. decembra. Uradno se razglašaj:

V noči od 22. na 23. december so štirje naši rušilci pri sunku potopili v Otrantski cesti 2 armi-rana stražna prnika v artiljerijskem boju. Na po-vratku jim je najmanj 6 sovražnih rušilcev močnej-šega in hitrejšega tipa zastavilo pot ter kolikor se je dalo dognati, tudi „Indomite“. Pri prebitju je prišlo do silnega topovskega boja, pri čemer je bil neki sovražni rušilec zažgan ter je obležal, najmanj tri druge sovražne ladje so bile iz bližine večkrat zadete in pognane v beg, med njimi en rušilec še močnejšega, neznanega tipa. Od naših rušilcev je bil eden dvakrat zadet na dimniku, drugi pa v maskiranje. En mož mrtev, nihče ranjen.

Dva angleška rušilca potopljena.

London, 26. decembra. Admiraliteta poroča: Dne 21. decembra sta se potopila v Severnem morju dva rušilca torpednih čolnov vsled trčenja ob jako neugodnem vremenu. Utonilo je šest ofi-cirjev in 49 mož.

Joffre — francoski maršal.

Pariz, 27. decembra. Vlada je sklenila, pode-liti Joffreu za njegove odlične službe dostojanstvo francoskega maršala.

Angleški mirovni pogoji.

Basel, 21. decembra. Znani diplomatični so-trudnik angleškega zunanjega ministrstva Sir Hen-ri Johnston označuje v „Daily Mailu“ mirovne po-goje, ki bi jih mogla odobriti Angleška in enten-ta tako-le:

1. Povrnitev Belgije in zasedenega dela Fran-cije. Nemčija in Anglija plačata vsaka 100 milijon-funtov odškodnine za zopetno zgradbo teh ozemelj. Za Anglijo pomeni izdatek le vojne stroš-ke 20 dni.

2. Rusija dobi vse nazaj, kar je izgubila. Ustanovi se neodvisna Poljska, kateri pa ne bo pripadala niti Litva niti maloruski del Galicije, ki se naj marveč združi z Malo Rusijo.

3. Rusija dobi svobodno pot skozi Dardanele na podlagi dogovorov z Bolgarsko in Romunsko. Crno goro, Srbijo in Romunsko zapuste tuje čete in dobe te države od centralnih držav in treh ve-likih četverozveznih držav odškodnino.

4. Rusija dobi Armenijo, ki jo Turčija zapu-sti. Francija pa dobi protektorat nad Sirijo, An-gleška dobi polotok Sinaj in deželo ob Eufratu do Bagdada. Perzija pride pod skupno nadzorstvo Angleške in Rusije s pogojem svobodne trgovine. Egipt ostane kar je. Armenija dobi avtonomijo.

5. Italija dobi Trentinsko in nadvlado nad Al-banijo, morda tudi otok Rodos, Dodekanez in ne-kaj drugih maloazijskih otokov.

6. Nemčija dobi vzhodno Afriko nazaj in bo vrhtega odškodovana s turškim ozemljem.

7. Nameravane varnostne carine in prednosti tarifa za nevtralne in zavezne države opusti An-gleška.

Na Balkanu.

Macedonsko bojišče.

Berolin, 26. decembra.

Med Vardarjem in Dojranskim jezerom je ležal močan angleški ogenj na nemških in bolgar-skih pozicijah. V večernih urah napadajoče bata-ljone smo krvavo zavrnil.

Sveže čete v Solunu.

Curij, 24. decembra. Iz Pariza poročajo, da je sklenila ententa, poslati 100.000 mož novih čet na makedonsko fronto. Te dni je prispelo v Solun prvih 10.000 mož francoske armade.

Kralj Peter v Bitolju.

Bern, 24. decembra. Kralj Peter se je mudil te dni v Bitolju. Pregledal je srbske čete ter jim izjavil, da je z osvojitvijo Bitolja storjen prvi korak za osvoboditev Srbije. To težavno nalogo da bo treba razrešiti prihodnjo spomlad. Srbija bo mislila na mir šele, kadar bo popolnoma osvobo-jena. Za svoje žrtve bo dobila bogato odškodnino.

Bolezen grškega kralja.

Kopenhagen, 25. decembra. Iz Aten poroča-jo: Bolezen kralja Konstantina se je zopet poslab-sala. Smatra se, da bo treba nove operacije.

Transport grških čet v Pelonez.

Lugano, 26. decembra. Agenzia Stefan ob-javlja naslednje obvestilo: Grške čete, med njimi tiste, ki so stajale doslej v bližini Aten, namreč 2. divizija in 4. gorski topničarski polk, kakor tudi

elementi 12. (preveške) divizije so že pustile za seboj Korintski zaliv.

Angleži in Sirija.

Ženeva, 26. decembra. „Matin“ javlja, da pripravljajo Angleži napad na Sirijo, da bi imeli proti Turčiji kaj v rokah.

Wilson vpraša za mi-rovne pogoje.

Amsterdam, 22. decembra.

Angleški tiskovni urad priobčuje noto pred-sednika Wilsona, naslovljeno na vse vojskujoče se države, v kateri porablja predsednik priliko, da izve od vojskujočih se narodov njih mnenje o po-gojih, pod katerimi bi se mogla vojna končati in o korakih, ki naj jamčijo, da podoben konflikt ne bo več izbruhnil. Predsednik pravi, da je nekoliko v zadregi priti v tem trenutku s predlogi, ker bi se moglo zdeti, kakor da jih je zadnja ponudba centralnih držav provzročila. V resnici pa njegov predlog ni v nobeni zvezi s tem. Predsednik Wil-son opozarja, da so cilji, ki jih imajo vojskujoče se države, na obeh straneh v mislih, v bistvu iste, namreč: Zajamčiti pravice in privilegije sla-botnih narodov in malih držav. Vsak del želi za bodočnost varnost pred obnovitvijo take vojne. Vsakdo bi bil pozoren proti ustvaritvi nasprotnih zvez, ki tvorijo negotovost v ravnotežju sil, toda je tudi pripravljen vzeti v pretres ligo narodov, ki bi zajamčila mir. Zedinjene države so kar naj-globokeje interesirane na korakih, ki bi zajamčili bodoči mir na svetu. Wilson predlaga, da naj se primerjajo nazoni o pogojih, kar bi se moralo zgo-diti prej, predno se store končni sklepi o miru sveta. Nobena izmed obeh strank ni do sedaj na-vedla natančnih ciljev, ki bi njej sami in njenim narodom zadostovali. Predsednik ne predlaga mi-ru, marveč le sondira, da izve svet, kako blizu je mir. Predsednik se bo čutil srečnega, da pri tem pomaga in celo prevzame inicijativo.

London, 21. decembra. Reuter poroča iz Wa-shingtona: Državni tajnik Lansing je oddal izjavo, v kateri pravi, da Wilsonova nota ni bila oddana na podlagi materialnih interesov Amerike, marveč ker bojujoče se države na obeh straneh vedno več ogrožajo pravice Amerike, tako prihaja položaj vedno bolj kritičen. „Mi sami prihajamo vedno bližje robu vojne“, je rekel državni tajnik, „in zato imamo pravico do tega, da izvemo, kaj ho-čejo bojujoče se države, da lahko določimo svoje bodoče postopanje. Niti nemške ponudbe, niti go-vora Lloydja Georga nismo pri tem vpoštevali.“

Odgovor na Wilsonovo noto.

Dunaj, 26. decembra. C. in kr. vlada je dogo-vorno z vladami zveznih držav odgovorila na ta spis z aide-mémoirem, ki je bil danes izročen amerikanskemu poslaniku in se glasi tako-le:

Odgovarjaje na aide-mémoire, ki mi ga je izročil njega eksclenca gospod amerikanski po-slanik, dne 22. t. m., in ki obsega predloge gosp. prezidenta Združenih držav glede izmenjavanja misli med sedaj vojskujočimi se silami v dosego miru, polaga C. in kr. vlada predvsem važnost na to, da naglašaj, da jo vodi pri presojanju plemenitih nasvetov gospoda prezidenta tisti duh prijatelj-stva in sosvetljivosti, kakor njega. Gospod prezi-dent ima pred očmi cilj, ustvariti podlago za za-gotovitev trajnega miru, a pri tem ne želi preju-dicirati izberi potov in sredstev. C. in kr. vlada smatra za najpriljavnejšo pot do cilja neposredno izmenjavanje misli med vojskujočimi se državami. Sklicuje se na svojo izjavo z dne 12. t. m., s ka-tero se je izrekla pripravljeno za mirovna poga-janja, čast ji je predlagati, naj bi se kmalu sestali zastopniki vojskujočih se držav na kakem kraju nevtralnega inozemstva,

C. in kr. vlada pritrjuje tudi naziranjju gosp. prezidenta, da bo mogoče šele po koncu sedanje vojne se lotiti velikega in zaželjenega dela, pre-prečenja bodočih vojn. — Ob danem času bo rada pripravljena sodelovati skupno z Združenimi drža-vami za uresničenje te naloge.

Ta odgovor na predlog prezidenta Wilsona odklanja indirektno Wilsonovo zahtevo, naj se mu naznanijo mirovni pogoji in izključuje tudi ude-ležbo Združenih držav pri konferenci, ki jo nota predlaga. Avstro-Ogrska in Nemčija nasvetujeta sestanek delegatov vojskujočih se držav, torej kar se popolnoma vjema z njiju v družbi z za-veznicami storjenim mirovnim korakom.

Švica za mir.

Švicarski zvezni svet je dne 22. decembra poslal vojskujočim se državam sledečo noto: Pre-zident Zedinjenih držav, s katerim je vsled vroče želje po skorajšnjem koncu sovra-nosti stopil švi-carski zvezni svet že pred nekaj časom v stik, je imel prijaznost, sporočiti zveznemu svetu mirovno noto, ki jo je poslal centralnim in ententnim dr-žavam. Prezident Wilson razpravlja v tej noti, kako zelo je želeli mednarodnih dogovorov v svrhu sigurnega in trajnega preprečenja katastrof,

kakor je ta, pod katero trpe narodi sedaj. V zvezi s tem naglaša predvsem potrebo, narediti konec sedanji vojni. Ne da bi sam napravil mirovne predloge ali ponudil svoje posredovanje, se omejuje na poizvedovanje, če sme človeštvo upati, da se bliža blagoslovu miru. Ta jako zaslužna osebna iniciativa prezidenta Wilsona najde v Švici mogočen odmev. Zvesta dolžnostim, ki izhajajo iz varovanja najstrožje nevtralitete, zvezana po enakem prijateljstvu z državami obeh v vojni stoječih skupin, kakor otok sredi valovja strašne svetovne vojne, ogrožena in oškodovana v svojih idealnih in materialnih interesih, je naša dežela navdana iskrenega hrepenenja po miru in pripravljena, pomagati s svojimi slabimi močmi, da se naredi konec neizmernim trpljenjem vojne, ki jih vidi pri dnevnem stiku z interniranci, težkimi ranjenci in evakuiranci in ustvariti podlago za blagoslovljeno skupno delovanje narodov. Švicarski zvezni svet se je z veseljem oprijel prilike, podpreti prizadevanja prezidenta Zedinjenih držav ameriških. Srečen bi bil, če bi mogel na še tako skromen način delovati za zблиžanje v boju stoječih narodov in dosego trajnega miru.

Kakšen bo odgovor entente na našo mirovno ponudbo?

„Pester Lloyd“ poroča oficijozno z Dunaja: Dosedaj še ni gotovo, ali bodo ententne države izročile svoj odgovor na mirovno ponudbo centralnih držav res pred novim letom. Diplomatični krogi menijo, da bi bil nespameten optimizem, pričakovati, da bo ententa akceptirala naše povabilo. Več kot neverjetno je, da bi bila četverozveza pripravljena k stvarnim pogajanjem. To izvira iz govorov njenih vodilnih državnikov, pa tudi iz dejstva, da v ententnih državah ni opaziti nobene opozicije, ki bi bila dovolj močna, da bi vplivala na protimirovno razpoloženje. Zadovoljiti se moramo s tem, da smo dosegli s svojo mirovno ponudbo moraličen uspeh, ki ga ne moremo dovolj visoko ceniti.

Angleške govornice o mirovnih pogojih centralnih držav.

Nekateri angleški listi poročajo, da nameravajo staviti centralne države sledeči mirovni predlog:

Obnovitev statusa quo z naslednjimi spremembami: Ustanovitev poljskega in litavskega kraljestva; 2. korektura mej na Balkanu; 3. izpraznitev severne Francije; obnovitev Belgije; ententa vrne Nemčiji kolonije in ji plača 6. primerno vojno odškodnino.

Cesar o miru.

Kakor poročajo budimpeštanski listi, se je cesar napram grofu Andrassyju izjavil, da bodo, kakor upa, sovražniki kmalu spoznali, da nas ne morejo premagati in da torej nadaljevanje vojne nima nobenega pomena. Pričetek mirovne akcije nas je približal miru.

Kakor se nam poroča, se je cesar podobno izjavil tudi povodom svojega obiška v Trstu.

Odgovor na mirovno ponudbo.

Lugano, 28. decembra. Iz Londona se poroča, da je četverozveza, že sestavila odgovor na mirovno ponudbo centralnih držav. Odgovor, ki je odklanjajoč se bo po angleški vladi izročil predsedniku Zedinjenih držav Wilsonu.

Notranje zadeve.

Avstrijski parlament.

Takoj po božičnih praznikih so se začela posvetovanja vlade z raznimi strankami zaradi sklicanja državnega zbora in sodi se, da se bo 20. januarja že določeno, kdaj se skliče državni zbor. Pri teh konferencah se bo razpravljalo o državno-zborskem pravilniku, o narodnopolitičnih vprašanjih, o posebnem stališču Galicije in zlasti tudi o uredbi ravnovesja v državnem proračunu.

Stališče grofa Tisze omajano?

Budimpeštanski opozicionarni listi razširjajo vest, da je od imenovanja grofa Czernina za ministra zunanjih del in grofa Clam-Martinica za avstrijskega ministrskega predsednika omajano stališče grofa Tisza. Od vladne strani se zatrjuje, da ta vest ni resnična. Opozicionalni „Pesti Hir-lap“ trdi, da zahteva grof Czernin neki vpliv na ogrsko politiko, oficijozno pa se zatrjuje, da to ni resnično.

Cesarjeva lastnoročna pisma.

Dunaj, 23. decembra. Uradna „Wiener Zeitung“ objavlja cesarjeva lastnoročna pisma o imenovanju grofa Otokarja Czernina za zunanjega ministra, barona Buriana za skupnega ministra in o odpustu princa Hohenlohe kot skupnega finančnega ministra. Pisma so datirana z dne 22. decembra.

Dunaj, 22. decembra. Princ Konrad Hohenlohe postane prvi najvišji dvorjanik cesarja Karla;

knež Montenuovo odstopi. Drugi najvišji dvorjanik grof Berchtold ostane na svojem mestu.

Kronanje na Ogrskem.

Cesar in cesarica sta se dne 27. decembra dopoldne odpeljala z Dunaja na kronanje v Budimpešto. Z njima se je odpeljal tudi cesarjevič Franc Jožef Oton. Na celem potovanju do Budimpešte je prebivalstvo na vseh postajah prirejalo navdušene ovacije. Prvi oficijelni pozdrav na ogrskih tleh je bil na postaji Marchegg, še slavnostnejši je bil v Požunu, najbolj slovesen pa seveda v Budimpešti. Mesto je bilo vse v zastavah in po vseh ulicah od kolodvora se je kar trlo občinstva. Opoldne je vojaštvo postavilo kordon od kolodvora do dvorca.

Dvorni vlak se je pripeljal ob 2. popoldne Cesar in cesarica sta bila od občinstva navdušeno pozdravljena. Najprej je ogovoril vladarsko dvojico ministrski predsednik grof Tisza, potem pa budimpeštanski župan dr. Barczy. Županova hči je izročila cesarici krasen šopek.

S kolodvora se je cesarska dvojica s spremstvom peljala skozi mesto v kraljevski двореc v Budo. Ob cesarjevi kočiji s četverimi konji so jahali krasno oblečeni jezdec. Na celem potu so grmeli eljen-klici. V dvorcu je cesarja in cesarico pozdravil najvišji maršal.

Budimpeštansko časopisje je priobčilo povodom prihoda cesarske dvojice na kronanje slavnostne članke, vlada pa je odredila, da bo na dan kronanja počivalo vse delo v državnih in sodnih pisarnah, v trgovskih ter industrijskih podjetjih.

DNEVNE VESTI.

Vabilo na naročbo. S prihodnjo številko stopi „Sava“ v pete leto svojega obstanka. Vzlic raznim težkočam in podraženju papirja se je odločilo založništvo lista izdajati „Sava“ tudi v naprej. Svoje čitatelje in naročnike pa prosim, da nam ostanejo tudi v bodočem letu zvesti in da naj potrpe, ako „Sava“ v teh težkih časih ne more vršiti svoje dolžnosti tako, kakor jo je v mirnih časih. A vojna je, in treba se vedno in povsod ozirati na dani položaj in na cenzuro. Kolikor bo pa v teh težkih časih mogoče, se „Sava“ na bo strašila težkoč, da vrši svojo dolžnost v polni meri. Čitatelji in cenj. naročniki naj torej upoštevajo izredne razmere ter naj nabirajo „Savi“ novih naročnikov. Celoletna naročnina znaša 4 krone, polletna 2 kroni, četrtletna 1 krono, v inozemstvo stane list 5'60 K.

Deželni glavar dr. Ivan Šusteršič je odlikovan z redom železne krone 2. vrste.

Knežji stan. Madžarski listi trde, da bo podeljen knežji stan ogrskim magnatom grofu Lonyayu, grofu Berchtoldu, grofu Gezi Andrassyju in grofu Ervinu Schönbornu.

Avstrijska poslanska zbornica. Izmed državnih poslancev jih je od zadnjega zasedanja 24 umrlo. V vojni so padli štirje, dva sta v ruskem vjetništvu, štirje so bili odpeljani na Rusko in so tam internirani, dva poslanca sta odložila mandate, 16 poslancev pa ne bo moglo izvrševati svojih mandatov.

Pod orožje so poklicani črnovojni letniki 1872. do 1879. Nastopiti morajo vojaško službo dne 10. januarja 1917.

Novo prebiranje črnovojnih letnikov 1892. do 1898. se vrši v času od 15. januarja do 5. februarja 1917.

C. kr. urad za ljudsko prehrano je dovolil, da se sme 1. januarja 1917 meso v zasebnih gospodarstvih uživati in v gostilnah oddajati. Prodaja mesa v prodajalnah (mesnicah) pa je prepovedana.

Iz kraških strelskih jarkov žele vsem Kranjcem in Kranjcam srečno in veselo novo leto! Na svidenje! Stotnik Ivan Orehek, poročnik Janko Cerne, opazovalni častnik Viktor Mramor, poročnik Janko Muha in sanitetni praporščak Slavko Fajdiga.

V korist družbi sy. Cirila in Metoda so se odkupile novoletnih voščil 1917: Adamič Mar., Ažman Pavla, Berjak Iva, Crobath Mar., Crobath Anica, Crobath Marica, Cizl Mimi, Česen Marjeta, Dolenc Fani, Dolar Hela, Dev Toni, Fajdiga Melanija, Fajdiga Palmira, Emmer Anica, Golob Maja, Golob Mici, Golob Vilma, Golob Terezija, Geiger Marija, Holzacker Jelca, Jäger Ludmila, Jezeršek Franica, Jugovic Franja, Jugovic Kati, Jeglič Marija, Korošec Mar., Kotzbek Viki, Krenner Leopoldina, Krenner Franja, Kušar Marija, Kušar Nadina, Krisper Josipina, Kerč Karla, Kerč Katin-ka, Krajnc Mimi, Krajnc Mira, Kokalj Nina, Levčnik Mimi, Likozar Marija, Likozar Marica, Logar Ivanka, Luznar Karla, Majdič Albina, Majdič Anuša, Majdič Matilda, Majdič Saša, Majdič Marica, Majdič Tilka, Majdič Fany, Mayr Ana, Mayr Irma, Mayr Marija, Masten Anica, Miklavčič Janja, Mlejnik Mara, Mihelič Tončka, Meden Albina, Merk Ana, Nadižar Mici, Pavšlar Helena, Pfeifer Ivanka, Pirc Minka, Pirc Mimi, Pirc Zdenka, Pirc Ana, Pirnat Anica, Polak Vida, Pogačnik Cecilija, Prevč Marija, Pučnik Josipina, Pučnik Anica, Puppo Josipina, Pezdč Amalija, Potočnik Julka, Rakovc Mara, Rakovc Marica, Rakovc Ol-

ga, Rant Magda, Rebolj Marija, Rus Mici, Sajovic Ivana, Sajovic Hani, Sajovic Vera, Sajovic Pavla, Sabothy Inka, Suhadolnik Ana, Savnik Dora, Savnik Leopoldina, Savnik Olga, Savnik Meta, Schmidt Ema, Schwarz Leopoldina, Tajnik Cilka, Ullrich Radivojka, Valenčič Harmina, Wilfan Marija, Zupanc Apolonija.

Razglas. Oziraje se na tuuradni razglas z dne 11. decembra 1916 št. 32696 tičoč se določitev časa, v katerem se sme v gostilniških in krčmarskih obratih oddajati pijače in kave, se daje tem potom radi ravnanja v vednost, da je smatrati za pijačo iz kave ne samo pijačo iz zrnate kave, ampak tudi pijačo iz ječmenove kave in drugih kavnih surogatov.

Zvonenje na dan kronanja na Ogrskem in Hrvatskem. Na vse župe je došla okrožnica, s katero se nalaga na dan 30. decembra, to je na dan kronanja dopoldne od pol desete do pol enajste zvonenje po vseh cerkvah. Dan pred ceremonijo in dan po ceremoniji se mora zvoniti zjutraj pol ure.

Zunanji minister grof Otokar Czernin pripada, kakor smo že poročali, nemškemu delu te stare grofovske rodbine, katera pa je skozi in skozi češkega izvora. Czerninovi s Chudenic so staroslavna češka plemenitaška rodbina, potomci nekdanjih čeških Drslavicev. Rod grofov Czerninov je dal češkemu narodu mnogo znamenitih mož in žen. Med ženami se spominja češka kulturna zgodovina zlasti pramatere sedanjega zunanjega ministra grofice Suzane Czerninove, katere korespondenca se nahaja v jindrihograškem arhivu. Grofica Suzana, ki je umrla leta 1654., je vedno s ponosom poudarjala, da je Č hinja in posluževala se je v svojih dopisih izključno le češkega jezika. Ko se je ženil njen sin Humprecht na Dunaju z Nemko, se mati Suzana ni mogla odločiti, da pride na svatbo. „Sem stara Čehinja, nemško sem že skoro pozabila, italijansko ali špansko ne znam; kaj bi delala v svatovski družbi?“ Sinaha se je morala učiti češko, da je korespondirala s svojo taščo. Splošno spoštovana kot modra, veleizobražena žena je umrla grofica Suzana Czerninova komaj 54 let stara.

Sadjarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče, ki se hočejo praktično izvežbati v obrezovanju in oskrbovanju drevja, v cepljenju in gojitvi drevja v drevesnici. Tečaj bo trajal od 15. februarja do 15. maja 1917. Sprejme se 12 vajencev v starosti od 15 let naprej. Sadjarski vajenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 K na mesec. — Prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali pa domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kranjske kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto na Kranjskem do 15. januarja 1917.

Hindenburg — častni doktor veterinarstva. Rektor in profesorski zbor veterinarske šole v Hannoveru je odločil, da ponudi Hindenburgu častni dektorat veterinarstva.

Tri grame radija se povprek pridela na leto v kakih desetih tovarnah iz več stotisoč ton surovine. Da pridobe tri grame radija mora povrh delati še 25 oseb celo leto po devet ur na dan. Seveda pa imajo pridobitvi trije grami radija tudi primerno vrednost — več kakor poldrugi milijon kron. V Ameriki plačujejo za en gram radija več kakor 100.000 dolarjev.

Tiskarna „Sava“, Kranj

želi vsem svojim cenj. naročnikom

srečno in veselo
novo leto.

Razširjajte naš list.

Kupim vsako množino

smrekovega
orehovega
jesenovega
češnjevega
hruševega
lipovega
hrastovega

lesa

na vago ali na meter. Debelina od 30 cm naprej.

Kupim tudi

kostanjev les

Natančnejša pojasnila daje L. REBOLJ, KRANJ.

Podpisujte peto vojno posojilo!

Srečno novo leto

želi slav. občinstvu ter cenj. odjemalcem

R. RUS, Kranj,

trgovina z urami, zlatnino in srebrnino.

Srečno in veselo novo leto

želi

rodbina **L. Rebolj.**

Knjigoveznica in kartonaža
Viljem Požgaj v Kranju
želi slav. občinstvu prijateljem in znancem

**srečno in veselo
novo leto.**

Rastlinska destilacija „**Florian**“ v Ljubljani

želi vsem p. n. odjemalcem

srečno in veselo

— novo leto —

ter se priporoča za nadaljna naročila.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem

Franc Dolenz, Kranj.

Glavna trgovina in podružnica v Kranju in na Bledu.

Vsem cenj. odjemalcem

želi

veselo novo leto

veletrgovina z železnino in mešanim blagom

„Merkur“, P. Majdič, Kranj.

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

1 26—25

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
460.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po $5\frac{1}{2}\%$ na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolжник v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1915. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

6 milijonov 120 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 3 milijone 900 tisoč kron.

4 $\frac{1}{4}$ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasiti radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celem Gorenjskem uraduje

v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.